

بررسی فرآیند پرورش استعدادها و چهره‌های سینمایی در گفت‌وگو با دو منتقد سینمایی

امیدوار به آینده سینما

سید مهدی موسوی تیار
روزنامه‌نگار

برای گفتن داشته‌اند؛ هنرمندانی که هرکدام زاویه دید خودشان را داشته‌اند و البته تاثیرگذاری مختص خودشان را. با نگاهی منصفانه و غیراحساسی به وضعیت کنونی سینما و حضور چهره‌های جوان و البته پیشکشوت در کنار آنها متوجه خواهیم شد با اندکی مدیریت غیرسیاسی و تنگ‌نظری، چشم‌انداز روشنی در انتظار سینمای ایران خواهد بود.

استعدادهای بزرگ ایرانی در حوزه سینما قرار نمی‌گیرند؟ هرچند در اینکه این چهره‌ها در یک ساختار سالم و هدفمند رشد کرده‌اند یا خودشان به صورت گلخانه‌ای و حتی گاه به ضرورت پرورش یافته‌اند اختلاف نظر است. اما کسی نمی‌تواند منکر وجود چنین سرمایه‌هایی در سینمای ایران نباشد. سینما و در اندازه بزرگ‌تر هنر ایران در طول تاریخ همواره پر بوده از هنرمندانی که در رشته‌های مختلف حرفی

این کارگردانان در دوره‌های مختلف و فارغ از اینکه کدام دولت راس کار بوده و کدام وزیر بر مسند فرهنگ و ارشاد نشسته، آثارشان را ساخته‌اند. این جوانان نشان داده‌اند که بی‌توجه به نگاه حاکم بر دولت‌ها راه خودشان را پیدا می‌کنند و می‌روند. آیا اصغر فرهادی، نگار آبیاری، حمید نعمت‌الله، روح‌الله حجازی، محمدحسین مهدویان، سعید روستایی، هومن سیدی و... با معیار و تعریفی در فهرست

ریل‌گذاری پرورش و معرفی استعدادها چقدر درست و دقیق بوده است. در کشور ما و در دهه‌های اخیر، جوانان مستعد و کاربلدی در سینما و تئاتر معرفی شده‌اند که حتی با یک اثر، جای خود را در میان کارگردانان صاحب‌سبک باز کرده‌اند؛ کارگردانی که با استفاده از بیستر جشنواره‌یاحتی پشتکار فردی، فیلمی را ساخته‌اند خوش ساخت و شریف که نمونه‌اش در آثار کارگردانان قدیمی هم دیده نمی‌شود.

بعید می‌دانم کسی پیدا شود که نداند آدم‌های هنرمند هر نظام و کشوری گنجینه‌های آن مجموعه هستند؛ گنجینه‌هایی که در همان نظام رشد کرده‌اند و توانسته‌اند استعدادهای خود را به‌منصه‌ظهور برسانند. این سرمایه‌های هنری و فرهنگی ممکن است گاه همسو با یک نظام باشند و گاه حتی غیرهمسو. مساله مهم‌تر اما این است که چه میزان از ظرفیت‌های این چهره‌ها استفاده صحیح می‌شود.

جبار آذین:

سکانداری سینما را هم به جوانان بدهیم

از جبار آذین، منتقد و مدرس سینما درباره وجود استعدادها جوان در سینمای ایران پرسیدیم و شنیدیم: «در تمام اعصار و میان نسل‌ها بیوسته ظهور سینماگران و هنرمندان جوان جزء اصول پیشرفت هنر و سینما محسوب شده است. از همین رو حضور و فعالیت چنین نیروهای پویا و بالنده امر غریب و تازه‌ای در عرصه سینمای کشور محسوب نمی‌شود. در واقع و به عبارتی صریح وجود یا نقش جشنواره‌های مختلف در شناسایی و بازگذاشتن میدان فعالیت برای نسل جوان موثر و اساسی نبوده است، زیرا خود جشنواره‌ها به دلایل مختلف دچار انواع مشکلات بودند و هستند. متأسفانه پیش از آنکه به فکر توسعه سینما باشند، به فکر گذران مناسبتی ایام و دوره‌های جشنواره‌ها هستند. از این رو نمی‌توان به‌طور قطع عنوان کرد که جشنواره‌ها در ظهور یا شناسایی هنرمندان جوان کشور نقش موثر و تعیین‌کننده‌ای داشته‌اند.»

آذین درباره عوامل ایجاد یک بستر برای فعالیت جوانان می‌گوید: «امادر آنچه تحت‌عنوان جشنواره موسوم به فیلم فجر ما شاهد شرکت بخشی از فیلمسازان جوان در قالب پرتعداد هستیم، این نتیجه چندین عملکرد است که این عملکردها بخشی منفی و بخشی مثبت هستند. به‌عبارت دیگر، عدم حضور فیلمسازان حرفه‌ای به دلایل مختلف مثل نداشتن فیلم یا نگنجیدن در قالب معیارهای عوامل و برگزارکنندگان جشنواره و به موازات این اقدام ما شاهدیم که برخی فیلمسازان بنا به نظر و عقیده‌شان از حضور در این جشنواره موسوم به ملی انصراف داده‌اند. حال فضا برای کسانی باز شده است که اغلب آنها پیش‌تر در سینمای هنر و تجربه، تجربه‌اندوزی در سینما کرده‌اند. این است که دلیل وجود آنها صرفاً سیاستگذاری‌ها و عملکرد جشنواره فیلم فجر نیست، زیرا این جشنواره مانند چند دوره اخیر همچنان مسیر خود را می‌رود و چنانچه فیلمسازان حرفه‌ای بیشتری در آن شرکت می‌کردند، به‌طور قطع بدانید که فضای کمتری برای حضور فیلمسازان جوان باز می‌شد، در حالی که چنانچه یک جشنواره ملی در ابعاد حرفه‌ای و باسماست‌گیری فرهنگی و محتوای ملی در کشور برگزار شود و حامیان دولتی و ارگانی و مردمی فرهنگ و سینما به‌راستی پشتیبان هنرمندان نسل جوان باشند، در آن صورت می‌توان افزون بر جوانگرایی در سینما در تولید فیلم و مناسبات سینمایی، جشنواره‌ها را به سمت هدفمند و مردمی و ملی هدایت

هوشنگ گلمکانی:

جوان‌ها خودشان را به مدیران تحویل کردند

از هوشنگ گلمکانی، منتقد و روزنامه‌نگار سینمایی درباره حضور استعدادها و چهره‌های تازه در سینمای ایران در دوره‌های مختلف جشنواره پرسیدیم و جواب داد: «هرچند چهره‌های تازه‌ای در دوره‌های مختلف جشنواره به سینمای ما وارد شده‌اند، اما من اصولاً تفاوتی بین دوره‌های مختلف جشنواره نمی‌بینم. اگر بخواهیم مثلاً سعید روستایی و «ابد و یک روز» را بگوییم، مثل یک بمبی بود که ترکید و آنقدر مورد توجه قرار گرفت که تبدیل به یک پدیده شد و آن هم به‌خاطر خصوصیات خود فیلم بود، وگرنه از نظر شرایط من برای فیلم اولی‌ها تفاوت خاصی در دوره‌ها نمی‌بینم، حتی در دوره‌هایی که اوضاع اجتماعی و سیاسی خاصی وجود داشته است.» گلمکانی در پاسخ به این سوال که بروز و ظهور این چهره‌ها به چه شرایطی بستگی داشته و سهم برنامه‌ریزی چه میزان بوده، گفت: «بروز استعدادها جوان به‌خاطر تحویل شرایط است. از زمانی که تعداد فیلمسازان جوان و فیلم‌اولی‌ها زیاد شد، مدیران جشنواره تصمیم گرفتند برای خلوت کردن بخش اصلی و مسابقه و همچنین دادن یک جواب به نوآمگان، فکر کردند که یک بخش به فیلم اول اضافه کنند. این تحویل و ضرورت اوضاع روز سینمای ایران بود. حتی در بعضی دوره‌ها به‌دلیل اینکه می‌خواستند جشنواره را کوچک‌تر کنند، بخش فیلم اولی را حذف کردند. در واقع هر مدبری که می‌آید، می‌خواهد اثری از خودش به‌جا بگذارد. حتی سه دوره بخش «هنر و تجربه» را وارد جشنواره کردند. این تغییرات تحمیل و ضرورت بود. این جوان‌ها و استعدادها خودشان را به مدیران جشنواره تحویل می‌کنند.» از گلمکانی درباره وضعیت فیلم‌اولی‌ها در جهان و جشنواره‌های مختلف خارجی هم پرسیدیم و او این‌گونه پاسخ داد: «هزاران جشنواره در دنیا برگزار می‌شود که هرکدام از آنها بخش جداگانه‌ای برای فیلم‌اولی‌ها دارد. این جشنواره‌ها برای اینکه تمایز و شخصی‌نسبت به دیگری داشته باشد، معیاری برای خودش انتخاب می‌کند که با بقیه تفاوت داشته باشد. بعضی جشنواره‌ها حتی رده‌بندی سنی دارند و براساس سن سازندگان فیلم دسته‌بندی می‌شوند. بعضی از جشنواره‌ها بخش فیلم‌های اول و دوم دارند. هرکدام از جشنواره‌ها شرایط خودشان را دارند، اما توجه به فیلمسازان جوان در همه جای جهان وجود دارد.»

کرد و حتی عرصه و سکانداری آن را به نسل پویای جوان سپرد. در هر حال آنچه ما در این جشنواره موسوم به ملی شاهد هستیم، حضور پررنگ از لحاظ کمیت نسل جوان با فیلم‌های نخست یا دوم بسیاری از آنهاست که می‌تواند در شکل‌گیری برگزاری و نتیجه این جشنواره نقش موثر و تعیین‌کننده‌ای داشته باشد.» از این منتقد سینمایی با توجه به استعدادها جوان در کشور درباره وضعیت آینده سینمای ایران پرسیدیم و پاسخ داد: «بخشی از ارکان سرپایی سینمای کشور با همه بحران‌ها، مشکلات و بیماری‌هایی که دچار آن است بر دوش حرفه‌ای‌ها، پیشکسوتان و نسل جوان است. نسل جوان ما در سال‌های اخیر و به‌ویژه در دو دهه اخیر با حضور خوب خود نشان دادند که می‌توانند در سینمای کشور اثرگذار باشند. گرچه برخی هنرمندان نسل میانه در سال‌های پیش‌تر جزء هنرمندان فعال جوان محسوب می‌شدند و چهره شاخص آنها هم هنرمند شاخصی مثل اصغر فرهادی است، اما در سال‌های اخیر شاهد بالندگی برخی سینماگران کشور در قالب بازیگر، فیلمبردار یا اشکال دیگر و به‌ویژه کارگردانی هستیم. در سال پیش به‌عنوان نمونه فیلم‌های سعید روستایی و نیما جابودی جزء برترین فیلم‌های سینمای ایران محسوب شدند؛ فیلم‌هایی که هم منتقدان را راضی کردند و هم مردم را. این نشان می‌دهد اگر فضا سلامت و حمایت مستمر باشد و در واقع هدف فرهنگی زیر سلطه اهداف سیاسی و تجارنی قرار نگیرد، می‌شود به آینده سینمای کشور با استفاده از دانش و تجربه پیشکسوتان هنر به نسل جوان امید فراوان داشت. امیدواریم سینما با دست جوانان و تجربه پیشکسوتان از مشکلات و بحران‌های کنونی به سلامت عبور کند.»

چارسو

تلاش برای ساماندهی فروش کتاب در مترو

هومان حسن‌پور، رئیس اتحادیه ناشران و کتابفروشان تهران در مورد فروش کتاب در مترو در گفت‌وگو با مهر می‌گوید: «مشکل ما با بساطی‌های فروش کتاب در تهران مشکل دراز دامنی است. مسئول برخورد با آنچه سد معبر نامیده می‌شود، شهرداری است. طبق قانون هم شهرداری است که نباید اجازه دهد این بساط‌ها در تهران برپا شوند، اما انکار این مساله به شکلی ریشه‌دار شده و شهرداری هم به بهانه معاش این افراد و کار فرهنگی‌شان با آنها برخورد نمی‌کند، غافل از اینکه این مآصات به‌بهای نابودی یک‌صنف و حرفه قانونی در شهر تمام می‌شود. وقتی ما حرفه‌ای مستقل به اسم کتابفروشی داریم، برپایی بیمارستان در جلوی هر بیمارستان یا هر مکان عمومی دیگر، معنایی ندارد. راهی نیست این‌گونه این کتابفروشی‌ها هم زیر سقف قانون صنفی قرار بگیرند نه اینکه یک‌میز و یک‌صندلی و تعدادی کتاب را که از کتاب بودن تنها اسمش را به‌یاد می‌کنند بگویم کتابفروشی.» حسن‌پور در ادامه از انجام گفت‌وگو‌هایی با بدنه شرکت مترو تهران برای ساماندهی به این پدیده خبر داد که براساس آن امکان ساماندهی این کتابفروشی‌ها در مترو تهران فراهم خواهد شد. رئیس اتحادیه ناشران و کتابفروشان تهران همچنین گفت: «مذاکرانی با مدیران مسئول در این زمینه انجام شده که کتابفروشی‌های مترو تهران قاعده‌مند شوند. بر این اساس پیشنهاد شده فضا و مکان را برای این افراد در مترو تامین کنند، اما فعالیت آنها منوط به دریافت مجوز از اتحادیه شود؛ مجوزی که می‌تواند کوتاه‌مدت یعنی ۶ ماهه یا یک‌ساله باشد.»

کمک ۸۰ میلیون تومانی تهیه‌کننده انیمیشن بنیامین به کودکان سیل‌زده

مصطفی حسن‌آبادی، تهیه‌کننده انیمیشن سینمایی «بنیامین» با تاکید بر استقبال مردم از طرح اختصاص فروش روز پنجشنبه این انیمیشن به کودکان سیل‌زده سیستان و بلوچستان، در گفت‌وگو با فارس گفت: «فروش بنیامین در این روز حدود ۸۰ میلیون تومان بود. در تعداد زیادی از شهرها مثل بیجار مردم برای حمایت از کودکان سیل‌زده همه‌صندلی‌های سانس‌های بنیامین را به‌صورت یکجا خریداری کردند. از همه مخاطبان مان در سینما برای حضور در این طرح خیرخواهانه تشکر می‌کنیم. باعث افتخار ماست که بتوانیم مشارکت کوچکی در کمک به کودکان آسیب‌دیده در این حادثه داشته باشیم. متأسفانه کودکان در شرایط بحرانی بیشتر از بقیه آسیب می‌بینند و تأثیرات روحی و روانی این بحران‌ها ممکن است در تمام عمر با آنها همراه باشد. این وظیفه ماست که کمک کنیم تا کودکان آسیب کمتری از این حوادث ببینند.» تهیه‌کننده انیمیشن سینمایی بنیامین در ادامه گفت: «ما سهم خودمان از این فروش را به کودکان سیل‌زده اختصاص دادیم و به‌زودی جزئیات چگونگی هزینه‌کرد آن را به مخاطبان مان گزارش می‌دهیم. تعدادی از سینماها نیز مانند پردیس باغ کتاب، اعلام کرده‌اند که سهم‌شان را برای این کار خیر اختصاص می‌دهند. امیدواریم در این مدت بتوانیم از طرق دیگر پول بیشتری برای کمک به کودکان سیل‌زده سیستان و بلوچستان جمع‌آوری کنیم.» این فیلم کودک و نوجوان که از ۱۵ آبان‌ماه توسط بخش «بهمن سبز» در سینماهای سراسر کشور در حال اکران است، تاکنون با فروش سه میلیارد و ۸۷۰ میلیون تومانی توانسته عنوان پر فروش‌ترین فیلم کودک سال ۹۸ را از آن خود کند.

پسران بد ساخته می‌شود

سونی اعلام کرد فیلم چهارم از مجموعه «پسران بد» که هنوز عنوانی هم برایش انتخاب نشده، ساخته می‌شود، این در حالی است که «پسران بد برای زندگی» که سومین فیلم از این مجموعه است، از پنجشنبه شب در سینماهای آمریکا اکران شد و همان شب ۶/۴ میلیون دلار فروخت و رکوردی برای افتتاحیه شب اول یک فیلم در ماه ژانویه ثبت کرد که تا پیش از آن در اختیار «تک‌تیرانداز آمریکایی» با فروش ۵/۳ میلیون دلار بود. پیش‌بینی می‌شود این فیلم تا پایان تعطیلات چهارروزه رکوردی ۷۰ میلیون دلاری را به ثبت برساند. سونی با اکران پسران بد برای زندگی گفت قصد ساخت قسمت چهارم را دارد و کریس برنر نویسنده پسران بد برای زندگی، فیلمنامه فیلم جدید را می‌نویسد. برنر همچنین قراردادی برای نوشتن فیلمنامه «گنجینه ملی ۳» برای دیزنی دارد که جری بروکهایمر تهیه‌کننده سه فیلم «پسران بد» تهیه‌کننده آن است. فیلم سوم ادامه‌ای بر فیلم پسران بد محصول ۱۹۹۵ و پسران بد ۲ محصول ۲۰۰۳ است که با بازی ویل اسمیت و مارتین لارنس به‌عنوان دو پلیسی که از مدرسه با هم دوست بودند، ساخته شده است. پسران بد برای زندگی به کارگردانی عادل آل‌ربی و بلال فلاح با امتیاز ۷۴ درصد در سایت روتن تومیتوز همراه شده است. پسران بد را مایکل بی کارگردانی کرده بود و ۱۴۲ میلیون دلار فروش کرد، در حالی که با بودجه ۱۹ میلیون دلاری ساخته شده بود. قسمت دوم هم به کارگردانی بی به فروش ۲۷۰ میلیون دلاری دست یافت.